

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Nr. 4
aprilie 2013

Oastea Moldovei

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oastemoldovei@army.md

Aur pentru țară și armată

Locotenentul Oleg Sîrghi a cucerit medalia de aur la Campionatul European de haltere, în categoria 56 de kilograme, care s-a desfășurat în Albania. În total, ofițerul Armatei Naționale a cucerit două medalii de aur și una de argint.

“

După o lungă pauză de „tăcere” tunurile armatei au dat „glas” în mâinile studenților militari. Absolvenții acestui an de la Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” au executat în luna martie, trageri de luptă din sisteme de artilerie la Baza de instruire militară Bulboaca. Tragerile au fost executate de la o distanță de 2000-2500 m din tunul obuzier D-20, calibru 152 mm.

Cuprins

Alo? Telefonul cu soluții	3
Rolul rachetiștilor rămâne important.....	4-5
Testul pacificatorilor de pe Nistru	6
<i>Nu-mi răspunzi la SMS...? Eu îți scriu atunci mai des!</i>	7
Salturi cu parașuta la Marculești	8-9
Reforma rezerviștilor militari.....	10-11
<i>„Într-un militar adevărat trebuie să bată inima poporului”</i>	12-13
Militarii în “focul” de la Cernobîl	14-15
Taekwon-do: sportul virtuții adevărate	16-17
Confruntarea cu aerodromurile sud-sudaneze	18-19
Patrimoniul cultural al țării	20-21
Mihai CIOBANU: <i>„Cînd plecăm eu la cazarmă...”</i>	22-23
Au mai rămas ostași ai cărții?.....	24

Centrul mass-media militară
Șef Centru mass-media militară –
redactor-șef locotenent-colonel Ion VULPE, tel. 252-252

Locțiitor-șef Centru mass-media militară
maior Sergiu LECA, tel. 252-047

Echipa redactională:
locotenent major Inga RADVAN
locotenent Natalia ANDRONACHI
plutonier adjutant Vitalie IOVU
Ecaterina RUSU
Larisa ȚIBULEAC
plutonier Dmitrii VOSIMERIC
oasteamoldovei@army.md
tel. 252-045, 252-047

Secția TV/Radio:
locotenent major
Denis ROTARU
locotenent Pavel MAFTEI
locotenent Mihaela MÎRZA
Mihai DASTIC

ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 252-019

Secția internet:
maior Viorel GLAVA
Diana MOISA
tel. 252-021

Centrul mass-media militară
or. Chișinău, șoseaua Hincești, 84

Materialele publicate de „OASTEA
MOLDOVEI” reflectă opinia autorilor
care s-ar putea să nu exprime poziția
redacției. Reluările din „OASTEA
MOLDOVEI” trebuie să conțină
trimiterile la sursă.

“Oastea Moldovei (Revista)”-
ISSN 1857-3703

Tipar “ELAN POLIGRAF” SRL,
Adresa: mun. Chișinău, str. Mesager, 7
tel. (373 22) 74-58-00, tel./fax. (373 22) 74-65-00,
e-mail: info@elan.md, www. elan.md

**27 aprilie – Ziua Drapelului de Stat
al Republicii Moldova**

PĂTRIA

DRAPELUL

MILITĂRII

Alo? Telefonul cu soluții

Adesea ne confruntăm cu probleme la care nu putem găsi răspunsul potrivit. Ne pare că nu ne înțelege nimeni și nici nu intenționează să ne vină în ajutor. Într-un final, ajungem în culmea disperării și...

În asemenea momente e bine să ai alături un prieten care să te susțină ori un om care să te înțeleagă. Lumea însă e atât de diferită, încât se poate întâmpla să nu găsești în preajma ta nici pe unul, nici pe celălalt. Dar nu dispera. E nevoie să formezi un număr din nouă cifre: la capătul firului ți se răspunde, ești ascultat și chiar ajutat. Cineva caută să afle răspuns la întrebări dureroase, altul își imaginează că acest telefon ar putea fi un „colac de salvare” pentru a se eschiva de la serviciul militar. Cele nouă cifre 022 252 333 formează numărul telefonului de încredere al Armatei Naționale. Acesta se bucură de popularitate atât în rândurile militarilor, cât și persoanelor civile. Și pentru ca transparența la Ministerul Apărării să nu fie doar în declarații, s-a lansat încă o linie telefonică în cadrul Direcției Inspecție Generală - 022 232 806.

Serviciul a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă, întru prevenirea cazurilor de abuz în serviciu și a cazurilor de corupție, dar și pentru a reduce disconfortul psihologic al petiționarului.

Anual, telefonul de încredere al armatei înregistrează circa 200 de apeluri, ce vizează diverse întrebări: care este durata îndeplinirii serviciului mi-

litar în termen; care sînt condițiile de angajare; pot fi scutit de serviciul militar etc. Toate interpelările sînt înregistrate într-un registru special și, conform specificului, transmise organelor competente spre examinare.

Dacă vă este mult mai ușor să vă exprimați în scris, serviciul a creat special pentru dumneavoastră o adresă de email la care puteți expedia mesaje. Acestea sînt recepționate zilnic, 24 din 24 de ore, pe armylives@gmail.com. La prezentarea și examinarea mesajelor electronice, este garantată confidențialitatea datelor personale și a informației furnizate. Mesajele în format electronic vor fi examinate în cazul descrierii concrete a situației, propunerii sau formulării clare a întrebării.

În ultimii ani „Telefonul de încredere” este tot mai utilizat în cultura socială și psihologică a societății. În societatea modernă, o persoană se confruntă cu o mulțime de stări de stres provocate de incertitudine, criza politică, economică și spirituală. Așadar, dacă aveți o problemă de domeniul militar, există cel puțin două soluții.

Locotenent Natalia ANDRONACHI

“**R**achetele antiaerene sînt cele care au posibilitate să distrugă, cu precizie garantată, mijloacele de atac aerian, protejînd, în acest fel, vieți omenești și alte obiective de importanță majoră.

“Rolul rachetiștilor rămîne important”

Interviu solicitat comandantului Regimentului de Rachete Antiaerene (RRA), Ion BRANIȘTE

– Ce reprezintă genul de armă rachete antiaerene în secolul XXI și care este rolul rachetiștilor, în condițiile evoluției timpului și tehnicii militare?

– Secolul XXI s-a identificat cu o adevărată explozie a serviciilor de orice natură. Creșterea fără precedent a concurenței în domeniul bunurilor a influențat dezvoltarea diferitelor sisteme militare de securitate, apărare și atac, care se răsfrîng nemijlocit și asupra apărării antiaerene. În ultimii ani se acordă o deosebită atenție evoluției aparatelor de zbor, aeronavelor militare dirijate și nedirijate. Respectiv, crește necesitatea modernizării și rolul armelor antiaerene. Rachetele antiaerene au posibilitate să distrugă, cu precizie garantată, mijloacele de atac aerian, protejînd, în acest fel, vieți omenești și alte obiective de importanță majoră. Dar să nu uităm de menirea și importanța factorului uman în acest sector. Actualmente, rolul rachetiștilor rămîne a fi important. Pentru a face față evoluției timpului și tehnicii militare, militarii Regimentului de Rachete Antiaerene, periodic, își perfecționează competențele profesionale, în

cadru mai multor școli și academii de profil de la noi și de peste hotare. Aceștia urmează un șir de cursuri de specialitate în țări precum Turcia, Germania, România, SUA și altele.

– Cum reușiți să țineți pasul timpului impus de modernizarea utilajelor antiaerene?

– Dacă privim per ansamblu ce se întîmplă în lume, observăm cît de alarmantă este societatea civilă de posibilitatea izbucnirii unor noi conflicte militare. Această frică este alimentată de fortificarea și dezvoltarea complexului militar și a grupărilor teroriste de pe întreg globul pămîntesc. Iar progresele în sensul dat sînt uimitoare. Nu este o noutate că pericolul vine, mai întîi, de sus și, pentru a ține piept evoluției utilajelor antiaerene, este, inevitabil, necesară o dotare eficientă a forțelor aeriene, care să asigure integritatea hotarelor Republicii Moldova. Puterea aeriană e un mare consumator de bani, probabil, mult mai mare decît orice alt segment militar. E complicat să ne expunem la capitolul acooperire financiară. Dacă facem abstracție de acest aspect, trebuie să ținem cont de un ade-

văr și anume că țările dezvoltate caută încontinuu căi să achiziționeze tehnică nouă de apărare antiaeriană.

– Cu ce complexe de rachete antiaerene operează unitatea pe care o comandați și pe cît de capabile sînt acestea să distrugă posibilele ținte aeriene?

– RRA operează pînă în prezent cu complexe de rachete antiaerene sovietice, de tip S-125. Nu sînt unele de ultimă generație, însă au capacitatea să nimicească posibilele ținte aeriene, îndeplinind astfel, la un nivel satisfăcător, misiunile de luptă pe care le avem în spațiul național. Dar să nu uităm că au și ele un termen de exploatare...

– Ce măsuri sînt întreprinse pentru minimalizarea sau excluderea zborurilor neautorizate în spațiul aerian al Republicii Moldova?

– Responsabilitatea pentru efectuarea măsurilor de suprimare a actelor ilicite legate de utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova revine Ministerului Apărării, care este abilitat să ia măsurile stabilite de lege și să folosească, în acest scop, forțele și

mijloacele proprii, în limita alocațiilor financiare. Pentru utilizarea corectă a spațiului aerian, minimalizarea și excluderea zborurilor neautorizate, se întreprind un șir de acțiuni. Controlul permanent prin intermediul mijloacelor de radiolocație ale regimentului – 24 de ore din 24 – gata de acțiune ziua și noaptea, constituie o primă măsură de siguranță. De asemenea, gestionarea spațiului aerian se efectuează prin conexiuni cu alte autorități ale administrației publice locale competente. Colaborăm cu Administrația de Stat a Aviației Civile, cu Poliția de Frontieră, precum și cu serviciile abilitate ale României și Ucrainei. Atunci când situația impune încălcarea flagrantă a utilizării spațiului aerian, pentru fiecare caz în parte, se ia act de normele legislative naționale și internaționale.

– Cum faceți față problemelor de completare cu efectiv, reieșind din faptul că Armata Națională nu are posibilitate să pregătească specialiști în Academia Militară ?

– Menționez că militarii RRA sînt, în mare parte, absolvenți ai Academiei Militare „Alexandru cel Bun” – îndeosebi ai Facultății de Transmisiuni – în opinia mea, un contingent de ingineri și transmisioniști bine pregătiți. Ulterior, aceștia sînt instruiți în cadrul regimentului la funcții de șefi de stații de radiolocație, ingineri și specialiști ai complexului de rachete antiaeriene. Sigur, există și dificultăți, dar avînd pregătirea de bază ca tehnicieni, perfecționarea specialiștilor e posibilă, într-un timp scurt.

Locotenent Natalia ANDRONACHI

RRA operează pînă în prezent cu complexe de rachete antiaeriene sovietice, de tip S-125. Nu sînt unele de ultimă generație, însă au capacitatea să nimicească posibilele ținte aeriene, îndeplinind astfel, la un nivel satisfăcător, misiunile de luptă pe care le avem în spațiul național.

Testul pacificatorilor de pe Nistru

Forțele Mixte de Menținere a Păcii (FMMP) au susținut un examen practic pe malurile râului Nistru. Exercițiul s-a desfășurat în două etape. Mai întâi, a fost verificată corectitudinea îndeplinirii misiunilor de bază ale pacificatorilor, în punctele de dislocare permanentă. În cea de-a doua etapă, militarii contingentelor de pacificare au fost antrenați într-un exercițiu practic comun – cu simularea atacurilor asupra convoiului cu ajutor umanitar și posturilor de pacificatori – desfășurat în apropierea postului mixt Gura Bîcului-Bîcioc.

Totul a început de la protestele din preajma postului de pe malul stîng al Nistrului, organizate de forțele rebele. S-au auzit și primele împușcături, după care rebelii au capturat un automobil militar. Apoi, gruparea distructivă a încercat să ia sub control o arie mai extinsă, atacînd postul de pacificatori de la Gura Bîcului. Acolo, însă, au întîlnit o rezistență puternică din partea pacificatorilor moldoveni.

În cadrul exercițiului, un rol deosebit a revenit grupelor de reacție rapidă și grupelor de întărire a posturilor. Anume întărirea sosită la timp nu le-a permis rebelilor să se rețină mult pe malul drept al râului. Respinse și alungate peste pod de către moldoveni, forțele destabilizatoare au fost întîmpinate de grupele de reacție rapidă ale contingentelor Federației Ruse și regiunii transnistrene de pacificare. În ajutor militarilor au venit și blindatele. După ce forțele ostile au fost concentrate în nemijlocita apropiere de Nistru, pacificatorii au marcat terenul, cerînd sprijinul aviației. Elicopterele de luptă nu s-au ridicat în aer (slavă Domnului), însă spectatorii nu au dus lipsă de show. Exploziile puternice – ce au imitat atacul aviatic – i-au impresionat pe acei care urmăreau exercițiul. În final, rebelii, care au supraviețuit în urma „sprijinului aerian”, au fost reținuți de FMMP.

După încheierea exercițiului, colonelul Veaceslav Bîrcă, șef militar superior din partea organelor constituționale ale

Republicii Moldova, a menționat că militarii au îndeplinit exemplar misiunea formulată de comandamentul superior, demonstrînd interoperabilitate și capacitate de a acționa prompt, în situații imprevizibile.

Exercițiul a fost urmărit de către conducerea contingentelor, membrii Comisiei Unificate de Control și de reprezentanții organizațiilor internaționale. Toți observatorii au fost mulțumiți de prestația pacificatorilor. Colonelul Anatolii Zverev, șef militar superior din partea Federației Ruse, la fel, a avut o părere pozitivă vizavi de rezultatele testului. „Exercițiul din anul curent se deosebește de celelalte examinări ale pacificatorilor, efectuate pînă acum în Zona de Securitate a Republicii Moldova. Dacă anterior astfel de testări se organizau regional, de data aceasta am desfășurat exercițiul pe toată aria Zonei de Securitate. A fost o inițiativă constructivă, venită din partea

reprezentanților Republicii Moldova, de a examina mai mulți pacificatori, care au făcut față cu brio scenariului propus”, a declarat colonelul Zverev.

Conform sursei citate, la prima etapă a exercițiului, au fost antrenați 1176 de pacificatori, iar la a doua etapă peste 200 de militari au fost implicați în acțiunile practice.

La finele exercițiului, cei mai buni slujitori ai păcii au fost decorați cu diplome și cadouri de preț. În cadrul acestei ceremonii, Sergiu Guțu, copreședinte interimar al Comisiei Unificate de Control din partea organelor constituționale ale Republicii Moldova, le-a mulțumit pacificatorilor pentru serviciul, pe care îl execută zi de zi în Zona de Securitate și le-a dorit să nu aplice niciodată în lupte reale deprinderile pe care le posedă.

Plutonier Dmitrii VOSIMERIC

Nu-mi răspunzi la SMS...? Eu îți scriu atunci mai des!

Dorința de a comunica a apărut înaintea mijloacelor practice de a o face. În antichitate, oamenii au început a-și comunica ideile, folosind tăblițe de lut, mătase, bronz, plăci acoperite cu ceară sau alte materiale. Pe vremea lor, și aceste metode erau bune, dar materialul – greu de folosit și adesea costisitor, caracteristici care au dispărut, odată cu inventarea hirtiei. Secolul XXI surprinde cu o paletă largă de oferte și noi posibilități în acest domeniu. Grație tehnologiilor informaționale moderne, ne trezim în fiecare dimineață într-o comunitate a diversității. Și, cu siguranță, această listă prezintă valoroase tehnologii și invenții ale secolului, revoluționare, în mare măsură. Astăzi conștientizăm toate efectele noilor tehnologii informaționale, care duc la evoluția civilizației și producerea de transformări radicale în toate activitățile desfășurate de om: economice, politice sau sociale.

Canalele de comunicare sînt căi publice sau private prin care mesajele călătoresc, prin intermediul diverselor suporturi.

Sîntem diferiți, ne dezvoltăm în permanență, găsim noi sensuri și valențe, ni se schimbă gusturile și predicțiile, ne cresc sau scad pretențiile, dar taxofonul rămîne în topul preferințelor printre soldați”, declară maiorul Dan Ursu, șef S1 Brigada „Ștefan cel Mare”. Potrivit acestuia, prin ordinul ministrului Apărării, din anul 2008, militarilor în termen le este interzisă utilizarea telefoniei mobile și a altor gadget-uri, dar nimeni nu a îngădit dorul și nevoia de a comunica cu cei de după gardul unității militare.

Ofițerul Ursu, pe cînd era soldat, cumpăra monede și împreună cu camarazii formau cozi la telefonul public pentru a-și suna rudele. Cînd era vorba de iubită, comunica cu ea doar prin scrisori, fiindcă la telefon, în 2-3 minute, se

termina creditul sau și mai rău „graba te făcea să uieți și ce vroiai să-i mai spui”.

Afirmat că taxofonul rămîne cel mai practic mijloc de comunicare a tinerilor. În prezent, singurele căi de legătură cu cei din afară – acceptate în armată – sînt corespondența, telefonul public și vizitele, în zilele de odihnă.

De regulă, din Brigada „Ștefan cel Mare” sînt expediate săptămînal circa 50-60 de scrisori, un număr mic raportat la efectivul în termen al unității.

Soldatul Cristian Celpan e conștient de rigorile serviciului militar și respectă regulile „jocului”. Unii ar gîndi că e un băiat de modă veche, deoarece, din toate căile de comunicare, o alege pe cea care îl avantajează. Nu e grafoman, dar îi place să scrie scrisori viitoarei soții. Epistolele lui se pot înșira pe trei sau chiar

mai multe pagini. Plus la aceasta, textul este însoțit și de ilustrații, care îi redau sentimentele. Corespondența îl caracterizează, îi permite să vorbească în detalii despre fiecare episod din viața sa, să nu economisească cuvinte. Singurul dezavantaj al acestui canal de transmitere a informației este timpul, dar „așteptarea întotdeauna a fost una dulce” și „fiorii textului scris de mîna nu se compară cu nimic”, afirmă soldatul Celpan. Mobilizat la 30 octombrie, are la activ 22 de răvașe trimise și cam tot atîtea primite.

Sînt băieți, care nu se obosesc să-și consume timpul și energia, ezitînd să scrie scrisori. Probabil, deocamdată, nu știu să povestească, să își descrie astfel experiențele cotidiene.

Pentru caporalul Alexandru Babii din Compania transmisiuni, originar din raionul Briceni, e mult mai simplu să apeleze telefonic rudele. El crede că e mai sigur așa. În opinia sa, poșta tradițională trăgănează procesul de comunicare, care poate dura de la cîteva zile la săptămîni.

Se schimbă vremurile, oamenii, tehnologiile, dar relațiile dintre bărbați și femei rămîn aceleași: la fel de imprevizibile, curioase, interesante. Indiferent că ești în est sau vest, prins de grijile celui mai nou proiect important din viața ta sau că ești în armată – nevoia de a comunica, veche de cînd lumea, va dăinui, cît există oameni și viață pe Terra.

*Locotenent
Natalia ANDRONACHI*

Trupele cu destinație specială ale Armatei Naționale au executat, în perioada 10-12 aprilie curent, salturi cu parașuta la Baza de Aviație „Decebal” din Mărculești.

Potrivit comandantului Batalionului cu Destinație Specială „Fulger”, locotenent-colonelul Radu Burduja, cei 30 de militari din cadrul unității au efectuat salturi în cădere liberă, de la înălțimea de 3000 m și 1200 m, cu viteza de zbor a avionului de 110-130 km/h.

Locotenent-colonelul Burduja a specificat că salturile de antrenament fac parte din activitățile desfășurate pentru sporirea capacității operaționale a unității privind metodele de inserție prin parașutare. „Pentru o

pregătire adecvată, care să corespundă tuturor cerințelor, inițial am organizat întreveneri, vizite de familiarizare și exerciții cu militarii altor țări, în special SUA. Mai mult ca atât, în această perioadă, am supus instructorii unității unui antrenament intensiv în parașutare, astfel încât să obținem rezultate adecvate la salturile de calificare”, a adăugat Burduja.

Pe parcursul antrenamentelor, militarii din cadrul Batalionului cu Destinație Specială „Fulger” au efectuat 83 de salturi. Pentru desantarea efectivului de la înălțime au fost folosite sistemele de parașutare MC-5, produse în SUA.

... Dacă, în viitorul apropiat, Armata Republicii Moldova se va dezice de încorporarea ostașilor în termen și va fi formată totalmente din militarii prin contract, centrele de pregătire a rezervei vor deveni „piste de zbor” pentru viitorii militari profesioniști.

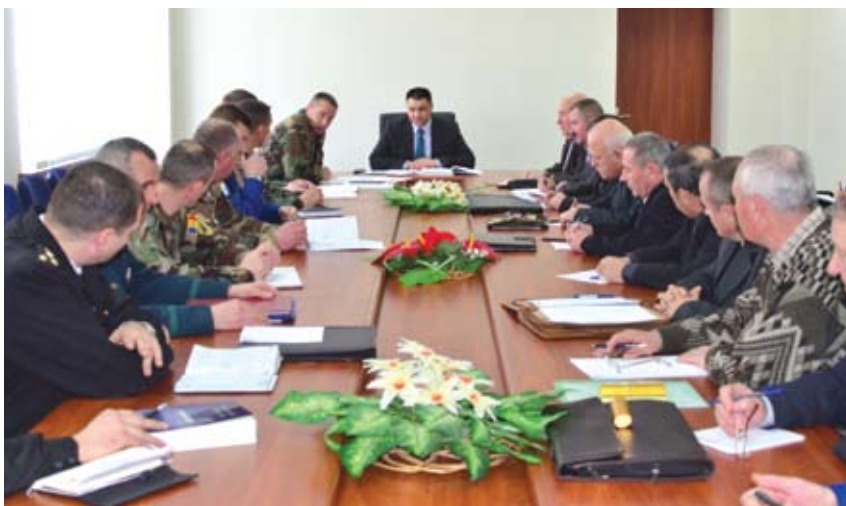
Reforma rezerviștilor militari

De la crearea Armatei Naționale pînă în prezent, instituția militară a trecut printr-un șir de reforme ce au vizat structura, cadrul legislativ și însăși concepția Forțelor Armate. Modernizările efectuate au avut un impact major asupra militarilor activi din unitățile și structurile Armatei Naționale, iar rezerviștii, din motive neștiute, au fost lăsați în umbră. Pînă acum, unicele instituții, care pregătesc rezerva Forțelor Armate, rămîn a fi catedrele militare din universitățile și academiile Republicii Moldova.

La ora actuală, în țară activează 13 catedre militare, care instruiesc studenți în două etape, cu o durată de patru luni fiecare. Inițial, absolvenților li se acordă gradul „sergent în rezervă”, la cea de-a doua etapă – „locotenent în rezervă”. Din 2002, cînd a fost înregistrată prima catedră militară, pînă în prezent, cursul de instruire militară a fost absolvit de peste 54 mii de studenți.

Însă, în pofida meritelor „fabricilor” de rezerviști, se pare că acestea și-au trăit traiul, și-au mîncat mălaiul. La începutul anului curent, activitatea catedrelor militare a fost criticată dur de către ministrul Apărării, la Consiliul Național al Rectorilor. Vitalie Marinuța a supus criticii calitatea pregătirii, baza tehnico-materială și instrucțiunile metodice de model vechi. Ministrul Apărării a declarat că, în ultimii ani, Armata Națională a trecut printr-o reformă avansată, iar aceasta impune și un nou concept de pregătire a rezervei militare, racordat la necesitățile instituției militare.

Vitalie Marinuța a specificat că decizia a fost luată și în urma unor controale desfășurate de către Direcția Inspecție Generală – care au scos în evidență mai multe lacune, la catedrele militare ale instituțiilor

de învățămînt superior de stat, în perioada decembrie 2012 - ianuarie 2013, pentru evaluarea studenților absolvenți.

Potrivit locțiitorului șefului Direcției Inspecție Generală, colonelul Victor Pîrțînă, în cadrul verificărilor, inspectorii militari au depistat că, la unele catedre, personalul responsabil a favorizat la teste obținerea răspunsurilor de către studenți, ceea ce pune la îndoială calitatea instruirii și cunoștințele acestora. Colonelul Pîrțînă a adăugat că studenții nu însușesc corect semnele convenționale, normativele

tactice, nu cunosc prevederile legislației în vigoare cu privire la rezerva Forțelor Armate, iar Jurămîntul Militar este depus înainte de examenul de absolvire, astfel, nerespectîndu-se Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 587 din 20.05.2003.

Toate carențele depistate au fost aduse la cunoștință șefilor catedrelor militare, în cadrul întrevederii cu ministrul Apărării și ofițerii din conducerea Marelui Stat Major. La rîndul său, colonelul (r) Gheorghe Popa, șeful catedrei militare ASEM, a

rugat inspectorii militari „să nu-i tragă pe toți cu grebla la o grămadă”. În același context, și-a exprimat opinia și fostul rector al Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, colonelul (r) Nicolae Gherbovei, lector superior la catedra militară USM: „Catedra noastră dispune de o bază materială destul de bună, care permite desfășurarea ședințelor atât teoretice, cât și practice, la nivel înalt. Cadrele didactice sînt formate din ofițeri în rezervă, cu o experiență bogată în domeniul militar, deoarece au îndeplinit serviciul militar în cadrul Armatei Naționale în funcții înalte, iar materialul didactic este ajustat la cerințele contemporane și aprobat de către Marele Stat Major. Reieșind din acestea, pot spune că la catedra militară USM se face o pregătire destul de bună”, a concluzionat colonelul (r) Gherbovei.

Reforma propusă de Ministerul Apărării prevede crearea centrelor de pregătire a rezervei, care se vor afla sub jurisdicția instituției militare. Potrivit locotenent-colonelului Leonid Danilov, aceasta va permite efectuarea unui control mai riguros al calității pregătirii militare. Aceeași sursă a menționat că instruirea militară va fi accesibilă pentru mai multe categorii de cetățeni, nu doar pentru persoanele cu studii superioare, cum e în prezent. „Pe lângă multe alte avantaje, vreau să menționez că pregătirea militară va fi mai accesibilă și geografic. După crearea acestor centre de pregătire a rezervei, tinerii vor putea studia arta militară mai aproape de locul de trai, iar programul studiilor va fi organizat astfel, încît să nu afecteze viața cotidiană a cetățenilor, care vor dori să urmeze această pregătire”, a menționat locotenent-colonel L. Danilov.

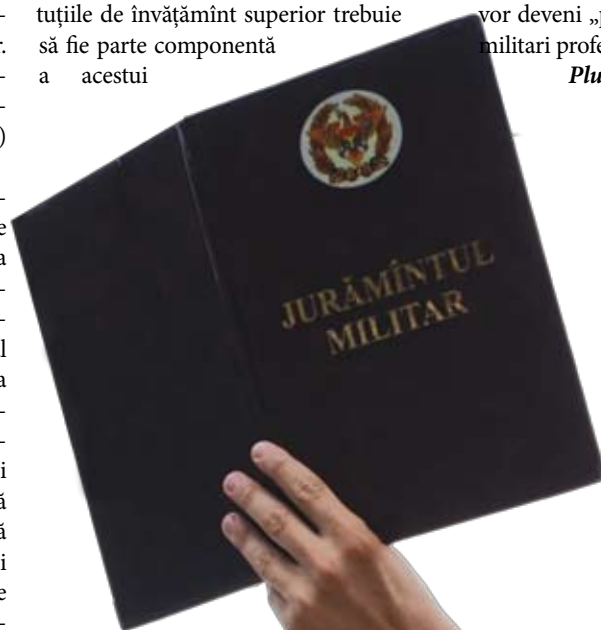
Șeful catedrei militare USM, colonelul (r) Vergil Botnarevski, a salutat inițiativa Ministerului Apărării de a îmbunătăți sistemul de pregătire a rezervei, însă dumnea-lui este convins că în noul sistem trebuie neapărat să se regăsească și catedrele militare de pe lângă instituțiile de învățămînt superior. „În sfîrșit, s-a abordat această problemă. Mai bine de 20 de ani, sîntem

stat independent, dar niciodată nu a fost propusă o formă concretă de pregătire a rezervei. Timp de 10 ani, catedrele militare au pregătit destul de bine cetățenii cu studii superioare și le-au acordat statut de militar: în caz de necesitate, țara să-i poată mobiliza. Acum, însă, catedrele militare, ca singura formă de pregătire a rezervei, au rămas în trecut. Conducerea Ministerului Apărării a înțeles acest lucru și vrea să extindă pregătirea militară, deoarece, din diferite motive, o bună parte din tineri nu sînt instruiți. Odată cu crearea noului sistem, catedrele militare de pe lângă instituțiile de învățămînt superior trebuie să fie parte componentă a acestui

propune universităților și academiilor din țară un plan de colaborare. Dacă inițiativa noastră va fi acceptată, vom organiza centre de pregătire a rezervei, în baza catedrelor militare ale instituțiilor de învățămînt superior”, a menționat ministrul Apărării.

Intenția Ministerului Apărării de a revizui procesul de pregătire este interesantă și utilă atât pentru cetățeni, cât și pentru Armata Națională. Dacă, în viitorul apropiat, Armata Republicii Moldova se va decide de încorporarea ostașilor în termen și va fi formată totalmente din militarii prin contract, centrele de pregătire a rezervei vor deveni „piste de zbor” pentru viitorii militari profesioniști.

Plutonier Dmitrii VOSIMERIC

sistem, deoarece creează condiții favorabile pentru studenți, care le permit să urmeze cursul de pregătire militară”, a specificat șeful catedrei militare.

Academicianul Ion Bostan, președintele Consiliului Național al Rectorilor, la fel, a apreciat pozitiv contribuția catedrelor militare în educația militar-patriotică a tinerilor și a menționat că reforma în domeniu trebuie realizată inclusiv cu suportul instituțiilor de învățămînt superior.

Vitalie Marinuța a declarat că MA va continua colaborarea cu instituțiile de învățămînt superior. „Ministerul Apărării va

Din 2002, cînd a fost înregistrată prima catedră militară, pînă în prezent, cursul de instruire militară a fost absolvit de peste 54 mii de studenți.

“...Nu așteptați de la mine eternul răspuns de 20 de ani: vrem o armată mică (unde se mai poate reduce?), bine înzestrată (ce am procurat în 20 de ani?) și profesională!”

„Într-un militar adevărat trebuie să bată inima poporului”

Boris GAMURARI,
ministru al Apărării (1999-2001)
sincer despre...

... Principii și virtuți

- *Domnule ministru, despre Dumneavoastră, în repetate rânduri, s-a vorbit că sînteți un om principal. Care sînt principiile de care Vă ghidați și în ce condiții apelați la ele?*

- Principiile mele sînt în exclusivitate de ordin moral, apoi de meritoriu și de echipă. Activitatea mea în domeniul militar a pornit din dorința ca generațiile viitoare să nu creadă că spațiul militar moldovenesc a fost populat de doritori de privilegii și de amatori de a nu face nimic. Principiile de bază au fost și rămîn responsabilitatea, competențele, aprecierea pozitivului și dreptatea.

- *Care sînt virtuțile ce le apreciați la oameni, în special la militari?*

- Virtutea e bagajul moral al unui om, e voință și totalitatea faptelor, care îl fac mai bun, eficient pentru sine și societate. Desigur că virtuțile nu se transmit prin ereditate. Pentru un militar noțiunile de patriotism, loialitate și profesionalism nu trebuie să posedate conotații declarative. În armată nu este locul celor care utilizează patriotismul ca colac de salvare, pentru că nu se pot remarca prin nimic altceva. Într-un militar adevărat trebuie să bată inima poporului pentru care își consacră slujba - cea mai activă și eficientă parte a vieții sale.

... Munca de ministru al Apărării și accente

- *Cum ați acceptat funcția de ministru al Apărării și care era imperativul acelei perioade pentru Armata Națională?*

- Am fost numit ministru al Apărării prin decret prezidențial la 11 mai 1999, după doi ani de muncă grea în fruntea Departamentului Central Vamal. Peste doi ani, cum am și promis în februarie 1997, am prezentat raportul și peste cîteva zile eram numit vicepreședinte al unei bănci comerciale care și azi se bucură de stabilitate și are o reputație bună. Ulterior, la mai puțin de o lună, fără ezitare am acceptat propunerea premierului Ion Sturza, care nu a încuviințat plecarea de la Serviciul Vamal. Nu am dorit această funcție, dar am reacționat la sintagma „o cere situația”. E locul potrivit să remarc, că prim-ministrul Sturza a ajutat armata în anul greu 1999, alocînd 13,5 milioane lei pentru bugetul de 50 milioane, care se termina în septembrie. Serviciul militar (care mult timp a fost mai special și în vestimentație civilă) m-a primit în brațele sale. Imperativul zilei era clar: principalul adversar al reformelor, inclusiv celor din domeniul apărării naționale, era criza economică profundă, incertitudinea clasei politice moldovenești în formare (formare continuă), lipsa agendei unice naționale. Știam că există probleme, dar nu bănuiam de gravitatea lor. Prima zi a trecut cu flori, felicitări și urări de bine. A doua - cu semnalele evidente ale crizei totale.

Telegrama cifrată a comandantului Brigăzii 2 Infanterie Motorizată solicita permisiunea de a distribui din stocul intangibil a 200 de kg de pesmeți. Brutăriile nu mai furnizau pîine din cauza restanțelor de plată. Adjutantul de serviciu mă informează, că în anticameră au sosit reprezentanții comitetului de grevă al atelierului de croitorie al serviciului logistică, șeful Direcției medico-militare (col. M. Pislă) raportează despre refuzul de prestare de servicii a Combinatului de spălare a vestimentației din cauza restanței de jumătate de an la achitarea serviciilor prestate. Spre seară, șeful Direcției economico-financiare (col. V. Ilașciuc) informează despre suma totală a datoriilor Armatei Naționale de 32 mln lei. Peste cîteva zile am observat în Brigada de Artilerie din Ungheni ostași (în adîncul formației) în ciupici de casă! Iată impresiile primelor zile. Realitatea nu admitea ezitarea. Peste un an, o mare parte din aceste probleme au fost rezolvate. În primul rînd, remunerarea și asigurarea cu alimente a efectivului.

- *Ați fost ministru care i-a încredințat maiorului Marinuța (actualul ministru al Apărării) comanda Batalionului independent de pacificatori, o unitate militară nouă pentru acea perioadă. De ce rațiuni Vă conduceați la nominalizarea comandanților de unități militare?*

- Crearea Batalionului 22 Căști albastre necesita și un bun comandant, deoarece mizam enorm pe imaginea acestei unități speciale. Șeful Direcției cadre (col. I. Savciuc) a prezentat mai multe CV-uri ale ofițerilor reveniți de la

studii și am atras atenția, că domnul Marinuța era fost suvorovist și mai absolviseră Școala Superioară a Trupelor de desant.

Un militar model se distinge prin caracter și dezvoltare fizică. E un exemplu pentru tineri și respectat în societatea civilă. Atrage atenția prin ținută, comportament destoinic și artă oratorică (nu pălăvrăgeală). Asemenea calități căutam să dețină candidații la funcții de comandanți, șefi de servicii, etc. În perioada amintită au fost numiți șefi de Direcții coloniei V. Murzac, N. Chimirciuc, B. Suruceanu care aveau nivel academic solicitat, practică ireproșabilă de serviciu, cursuri de perfecționare în țările Uniunii Europene, SUA și altele. Cu părere de rău, majoritatea din ei au terminat serviciul militar activ prea devreme.

- Care sînt realizările armatei pe care le puteți asuma perioadei cînd conduceați Ministerul Apărării?

- Multe am realizat, dar și mai multe urmas abia. Dacă e să las critica pe seama celor care o fac mai bine ca mine, aș menționa optimizarea (în premieră) structurii Armatei Naționale; Desfășurarea primelor aplicații de comandament și stat major ale tuturor componentelor Forțelor Armate și avansarea operativității marilor unități; Consolidarea bazei tehnico-materiale (automobilele de teren și microbuzele de tip „Chevrolet” utile și astăzi); Consolidarea bazei de instruire a poligoanelor Bulboacă și Bălți; Îmbunătățirea condițiilor de trai ale militarilor și membrilor familiilor lor în garnizoanele Chișinău, Ungheni (septembrie, 2001), Mărculești; A fost organizată prima paradă militară la 27 august, 1999; Perfecționarea bazei legislative în domeniul militar și adoptarea Legii cu privire la participarea Forțelor Armate în misiuni de menținere a păcii; A fost deminat teritoriul de 85 ha pe malul stîng al Nistrului (satul Pohrebea), Moldova fiind primul stat post-conflict care și-a deminat teritoriul; Au fost inițiate negocierii cu Cartierul General NATO referitor la evacuarea de pe teritoriul țării a combustibilului toxic „melanj” de la rachetele S-200; Armata Națională a fost prima instituție de stat, care a introdus sistemul contorizat de evidență a resurselor energetice și comunale în scopul optimizării cheltuielilor; A fost reparată și dotată cu utilaj modern Secția chirurgie a Spitalului Clinic Militar Central.

- Probabil, ați avut și proiecte importante pe care nu ați reușit să le puneți în practică?

- Vroiam să plec în demisie doar după ce aș tăia panglica de inaugurare a Centrului Sportiv de pe strada Pietrarilor, să demarez măcar construcția unui bloc nou al Spitalului Militar, să finisăm peste 2-3 ani reabilitarea poligonului Bulboacă. Mi-am dorit mult să transformăm clubul deteriorat al Brigăzii „Ștefan cel Mare” în Centrul regional de pregătire a contingentelor pentru participarea la operațiunile de menținere

a păcii. Concomitent cazarmile primitive ale Batalionului 22 urma să le transformăm în cămine pentru militari în bază de contract și garsoniere pentru familiile tinere. Cu atașatul militar al SUA de atunci am purces la pregătirea documentelor necesare, dar ... am plecat ambii...

- De ce, totuși, nu a fost să fie ministrul Gamurari și în guvernul condus de Vasile Tarlev, deoarece inițial erați creditat cu șanse în acel executiv din 2001?

- În conducerea Forțelor Armate nu e nevoie de cadre cu lipsă de personalitate și inițiativă, bolnave de „radicalitate carieristă”. Spun în premieră că la ora 6 dimineața, la 25 februarie 2001, eu cunoșteam rezultatele votării în parlament. Nu m-au șocat. Și situația din țară era catalizatorul schimbării puterii. Cameleon politic nu am fost niciodată, cu propagandă politică nu m-am ocupat și nu ceream de la subalterni. Ca ministru și om de stat (cît nu ar părea straniu) am avut „noroc” de rivali importanți. Poziția mea i-a maturizat politic și profesional pe mulți din ei. Și asta ceva costă. Dar să nu aruncăm cu pietre în politicienii noștri. Timpul arată adevărul rostit de N. Titulescu, că „politica e o artă de a te servi de oameni, făcîndu-i să creadă că-i servești tu pe ei”.

...Traseul țării și al armatei

- Care este armata de care are nevoie țara noastră și unde trebuie să punem accent pe reformă?

- Nu așteptați de la mine eternul răspuns de 20 de ani: vrem o armată mică (unde se mai poate reduce?), bine înzestrată (ce am procurat în 20 de ani?) și profesională! Cît se mai poate vorbi una și aceeași? Tot de reforme vorbim. Am trecut la pas european și am schimbat uniforma și unii politicieni consideră că armata e reformată... Armata noastră e așa cum e și țara: mică la număr, slab înzestrată și fără influență. Sîntem veșnicii „musafiri” la mesele străine și zguduim atmosfera cu fraze pompoase, accidentale și fără substanță. Pentru atîta ambiție nu avem muniție. De 10-15 ani vorbim de necesitatea de a pregăti o Companie în cadrul Batalionului 22 pentru a participa la operațiuni de menținere a păcii. Trimitem 8-10 gîniști în Irak, 2-3 observatori militari, și gata – sîntem sursă de stabilitate în lume, nu numai consumatori. Știți cît număra pînă nu demult contingentul Georgiei numai în Afganistan? 600 de militari! Care reforme? În 2000 aveam peste 600 de solicitanți de spațiu locativ la un număr de efectiv aproape dublu față de cel curent. Omul militar, de regulă, nu are datorii față de stat, le are față de Patrie, dar clasele dominante de azi aranjează armata în rîndul jucăriilor. Să le satisfacă orgoliul exagerat, să-i hrănească la sărbători cu terci ostășesc, să mai cînte fanfara prin parcuri, să sape, să grebleze și să întîmpine oaspeții și diferite oficialități. Nu numai pentru aceste

chestii minuscule este destinată armata...

- Are sau nu Republica Moldova nevoie de umbrela neutralității în condițiile hotărului comun cu Uniunea Europeană și NATO?

- Neutralitatea militară a țării e consfințită în legea supremă a statului nostru. Avem Comandant Suprem, avem parlament care decide prin referendum național parcursul țării.

Există o doamnă, de vîrstă respectabilă și îmbrăcată mereu în haine moderne: se numește geopolitica. Dacă te adîncești în labirinturile ei, vezi cu siguranță ce complexitate prezintă această temă. Trebuie să avem relații bune cu toți, și, în primul rînd cu vecinii. Avem zeci de acorduri bilaterale, activăm nu rău în cadrul Parteneriatului pentru Pace. Structurile NATO ne ajută constant și eficient. Trebuie de participat mai activ la operațiuni comune în baza legislației naționale existente, să ne prezentăm bine, să cîștigăm respect și susținere.

- În virtutea muncii diplomatice pe care ați desfășurat-o cu destul succes, care sînt standardele de orientare pentru Republica Moldova și ce pași ar trebui întreprinși, în primul rînd?

- Munca de ambasador în Polonia mi-a îmbogățit substanțial bagajul de cunoștințe practice în ceea ce ține de Republica Moldova și valoarea reală pentru Uniunea Europeană ș.a.m.d.. Sînt mult mai rezervat și nu pot apela la sintagme triumfaliste, pline de optimism nefondat, lipsit de substanță. Cu regret, vă mărturisesc așa ceva.

- Și cursul european al Moldovei?

- Decurge foarte anevoios, nu vizează toată societatea moldovenească în ansamblu, e lipsă de agenda proeuropeană la nivel național. La origine, din păcate, se află o situație de improvizatie, unde partea internă a integrării e la pămînt. S-a format o masă oportunistă, invadatoare de politicieni, manageri, funcționari publici, antreprenori etc., care au pătruns la conducerea partidelor, organelor de stat și asumîndu-și dintr-un amatorism aproape de inconștiență, simultan frînează acest proces. Aceste elemente au constituit una din condițiile favorizante pentru expansiunea corupției. Unele partide politice (de fapt, unul) s-au autoproclamat singurele reprezentante ale opoziției, au curățat la „net” flancul statal-democrat și au blocat în mare măsură dezvoltarea unei opoziții reale contemporane cu puterea. Lipsese un program politic coerent și consistent de natură să orienteze inițiativa politică spre interesele naționale nemijlocit.

Totuși, pentru Republica Moldova mai este o ocazie unică de a construi un sistem democratic de tip occidental, la consolidarea căruia sîntem mobilizați toți cei care doresc să trăiască într-o țară frumoasă și prosperă.

**Interlocutor:
locotenent-colonel Ion VULPE**

Militarii în “focul” de la Cernobîl

În 2013 se împlinesc 27 de ani de când s-a produs catastrofa de la Centrala Atomoelectrică (CAE) din Cernobîl. La data de 26 aprilie 1986, ora 01:23:40, s-a produs explozia fatală, care a demonstrat omenirii efectele dezastruoase ale energiei nucleare „pașnice”. Într-o clipă, a fost distrusă toată zona activă a reactorului, deteriorate sala de mașini și sistemele de securitate, care protejau mediul ambiant de acțiunile nocive ale radionuclizilor.

În urma exploziei, a izbucnit un incendiu. Acesta a durat 10 zile și a îmbibat împrejurimile cu un volum enorm de substanțe radioactive foarte periculoase. Cea mai mare parte a materialelor radioactive, purtate de vânt, a acoperit orașul Pripeat și multe alte localități din apropiere. Apoi acestea s-au extins, afectând teritorii din Rusia, Belarus și Ucraina, ulterior ajungând în Republica Moldova (la distanța de 450 km), în Peninsula Scandinavă și în alte țări europene. O sporire considerabilă a fondului de radiație s-a

înregistrat și în China, India, Japonia, SUA. În câteva zile după accident, Kievul era pregătit de evacuare, însă natura a salvat capitala ucraineană de contaminarea radioactivă: direcția vântului s-a schimbat brusc, astfel fiind afectată o bună parte a Belarusului.

Pentru lichidarea consecințelor catastrofei, au fost mobilizate 210 unități militare, cu un efectiv de 340 mii de militari și rezerviști, inclusiv circa 3500 de cetățeni ai Republicii Moldova, cu vârsta de la 18 până la 50 de ani. Printre aceștia peste 150 de ofițeri care, ulterior – după proclamarea independenței Republicii Moldova – au participat activ la fondarea și consolidarea Armatei Naționale.

Concetățenii noștri au luat parte la curățarea teritoriului stației de rămășițe de grafit radioactiv și de dărâmăturile blocului deteriorat, la lucrările de dezactivare a clădirilor, străzilor și tehnicii,

și la construcția sarcofagului, pentru reactorul avariat.

Cel mai murdar s-a dovedit a fi acoperișul celui de-al treilea bloc, aflat în nemijlocita apropiere cu cel avariat. Peste el au căzut, din reactorul vecin, grafit radioactiv și dărâmături de tot felul de materiale. În timp ce fondul de radiație atinge sute și chiar mii de röntgen/h, toate lucrările de curățare au fost executate de militari. Schimbul de muncă dura de la 15-20 secunde până la 1 minut. Au existat încercări de a implica roboți în lucrările de curățare, dar nici mecanismele nu rezistau, în acele condiții de iad.

Colonelul în rezervă Andrei Vicoლაშ, vicepreședintele Asociației „Cernobîl” din Republica Moldova, a participat la lichidarea catastrofei de la CAE Cernobîl, în cadrul statului major al grupeii operative a Ministerului Apărării URSS.

Actualmente au rămas în viață 2572 de participanți, dintre care 90% și-au pierdut capacitatea de muncă. Din numărul de peste 150 de ofițeri moldoveni, care au participat la lichidarea catastrofei de la Cernobîl, doar câțiva mai activează în Armata Națională, ca funcționari civili.

“ ... Am văzut multe imagini asemănătoare cu cele din filmele de groază. Orașe și sate pustii, fructe și legume de mărimi anormale, animale bolnave... Dar cel mai mult m-a marcat scena de pe acoperișul blocului trei, unde militarii strîngeau cu lopețile grafitul radioactiv, neavînd nici o protecție”

Pe lângă maladiile grave dobîndite, în vara anului 1986, s-a ales și cu o mulțime de amintiri groaznice, care nu s-au șters din memoria lui nici peste 27 de ani. „Am văzut multe imagini asemănătoare cu cele din filmele de groază. Orașe și sate pustii, fructe și legume de mărimi anormale, animale bolnave... Am urmărit cum piloții aruncau din elicoptere în reactor substanțe, care trebuiau să neutralizeze radiația, însă acestea nici nu ajungeau pînă la blocul avariata, evaporîndu-se în aer. Dar cel mai mult m-a marcat scena de pe acoperișul blocului trei, unde militarii strîngeau cu lopețile grafitul radioactiv, neavînd nici o protecție”, își amintește colonelul (r) Vicolăș.

Din păcate, protecția personală a lichidatorilor de la început lăsa de dorit. Aceștia erau îmbrăcați în haine militare de campanie, cu o protecție din pînză la gură și nas, care nu făcea față prafului radioactiv. Mulți lichidatori neglijau echipamentul distribuit. Ofițerii aveau dozimetre individuale, care însă funcționau numai la fonduri de radiație mai mari.

Toți oamenii munceau cu dăruire de sine. Mulți dintre ei nu știau la ce pericol se expun și ce urmări grave îi așteaptă în viitor. Ca să-i susțină moral pe cei implicați în lichidarea consecințelor accidentului, în zona contaminată permanent se deplasau muzicanți și interpreți renumiți. Nici oamenii de artă din Moldova nu au rămas indiferenți față de soarta amară a lichidatorilor. În epicentrul catastrofei au evoluat Valentina Cojocar, Vasile Iovu, Ion Tălămbuță, regretatul Mihai Mateș, care au încurajat nefericirii cu prezența lor.

Odată întorși la baștină, lichidatorii s-au ciocnit cu o serie de probleme

sociale, financiare și de sănătate. Pe parcursul anilor, ei suferă de diverse maladii cronice printre care: patologii cerebrovasculare și ale tractului digestiv, bolile sistemului cardiovascular, ale aparatului locomotor, sistemului respirator, patologia glandei tiroide și cancerul. Actualmente au rămas în viață 2572 de participanți, dintre care 90% și-au pierdut capacitatea de muncă. Din numărul de peste 150 de ofițeri moldoveni, care au participat la lichidarea catastrofei de la Cernobil, doar cîțiva mai activează în Armata Națională, ca funcționari civili.

Pentru a apăra drepturile acestei categorii de cetățeni, în 1990 a fost înființată Asociația Obștească „Societatea Cernobil” din Republica Moldova, cu 34 de filiale în toată țara. Organizația a contribuit la pregătirea și prezentarea în Parlament a inițiativelor legislative. Astfel, la 30.01.1992, a fost aprobată Legea privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobil, majoritatea prevederilor acesteia sînt aplicate în practică. La fel, s-au rezolvat și multe probleme care țin de asistența medicală și socială a lichidatorilor avariei.

Andrei Vicolăș a menționat și aportul instituției militare în soluționarea problemelor lichidatorilor de la Cernobil. „Vreau să menționez că Ministerul Apărării s-a preocupat permanent de problemele cernobilenilor, îndeosebi ale militarilor, acordîndu-le ajutor, organizînd întîlniri cu aceste persoane, apreciînd activitatea lor în educația patriotică a tinerei generații. Cu aportul considerabil al Ministerului Apărării, au fost instituite medalii comemorative – la consemnarea împlinirii a 20 și 25 de ani de la catastrofa de la Cernobil – conferite tuturor lichidatorilor”, a declarat sursa citată.

La inițiativa Societății „Cernobil” din Republica Moldova, se construiește un complex comemorativ consacrat eroismului celor ce și-au jertfit sănătatea și viața pentru salvarea omenirii.

Cu regret, o serie de probleme au rămas nesoluționate. În primul rînd, odată cu reforma asigurărilor medicale, participanții la lichidarea catastrofei de la Cernobil nu au fost specificați în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. Din această cauză, lichidatorii au fost lipsiți de unele facilități în asigurarea cu medicamente și efectuarea gratuită a unor investigații medicale costisitoare. Copiii născuți de la unul din participanți, după atingerea vîrstei de 18 ani, sînt scoși de la evidența medicală specializată. Există și probleme ce țin de majorarea pensiilor și asigurarea cu spațiu locativ. Însă cernobilenii nu intenționează să lase mîinile în jos, cum nu au făcut-o nici 27 de ani în urmă și vor lupta în continuare pentru drepturile lor, pînă cînd vor fi auziți.

Plutonier Dmitrii VOSIMERIC

Multitudinea de acrobații tehnice ale tinerilor luptători, mișcările perfecte, precum și culorile intense și pastelate ale centurilor, pe albul imaculat al fiecărui dobok (costumul de antrenament) scot în evidență personalitatea celui decis să studieze arta taekwon-do-ului.

Taekwon-do: sportul virtuții adevărate

Unii părinți aleg să-și dea odraslele la activități sportive, protejându-le astfel de explozia din ultimul timp a jocurilor de calculator. Pentru că, ce-ți poate oferi, până la urmă, lumea virtuală?!

Cert este că ne-am obișnuit, atunci când îi vedem pe podium, să ne gândim doar la sportivii clasați pe locuri fruntașe în competiții naționale și internaționale...

Pe sportivii care practică taekwon-do, versiunea International Taekwon-do Federation (ITF) – la Clubului Sportiv Central al Armatei (CSCA) – i-am surprins într-o zi de sâmbătă în sala de antrenamente, având șansa să văd ce se ascunde, de fapt, în spatele succesului. Am descoperit lumea desăvârșită a acestui tip de sport fără de cusur, în combinația unică de ingrediente taekwon-do și oamenii care-l practică.

Întrebat de ce taekwon-do, Iurie Spătaru, antrenorul clubului „Altair”, afirmă că nu mai reprezintă un hobby, mai degrabă e un stil de viață. Odată ce ai gustat din bucatăria aceasta, pe zi ce trece, simți starea de „foame”, care trebuie stăpînită cu noi și noi antrenamente.

Multitudinea de acrobații tehnice ale tinerilor luptători, mișcările perfecte, precum și culorile intense și pastelate ale centurilor, pe albul imaculat al fiecărui dobok (costumul de antrenament) scot în evidență personalitatea celui decis să studieze arta taekwon-do-ului.

Actualmente, membrii clubului „Altair” sînt în pregătiri pentru Campionatul Europei, care se va desfășura în perioada 11-14 iulie 2013 în orașul Barcelona, Spania. De regulă, tinerii se

Debutul ședinței de antrenament

antrenează în zilele de luni, miercuri și vineri. Suplimentar – pentru cei care se pregătesc de europene – se organizează antrenamente și sîmbăta. Potrivit lui Spătaru, fiecare membru al clubului merită un loc în lotul sportiv care va reprezenta RM în acest turneu. Anul curent, în premieră, intenționează să participe cu 20 de sportivi, inclusiv cu junioare pînă la 14 ani. Sportivii urmează să lupte în cadrul a patru probe. Respectiv, la compartimentul sparring, lupta clasică, tull și tehnica specială, ce implică capa-

citarea sportivului de a sări în înălțime și lungime, cu spargere de obiecte.

Totodată, în cadrul Campionatului european va fi desfășurată și Cupa Europei pentru centurile colorate. La acestea pot pretinde și copiii cu vârste cuprinse între 8-14 ani.

Sportivii clubului sînt bine dispuși și încrezători în victorie la competiția europeană.

„Altair” se mîndrește cu o prezență mare a sportivilor la sesiunile de antrenament, mai ales că aici se pregătesc

Antrenorul Spătaru și discipolul său

grupe mixte de tineri, fete și băieți, cu vârste cuprinse între 5 și 25 de ani, copii de militari și nu numai. Totodată, clubul se mîndrește cu cel mai mare contingent de fete, 14 la număr, care au avut un scop de atins și anume acela de a face parte din lotul național. Azi sînt membri ai lotului național. Avem campioni, vicecampioni și, ca urmare a rezultatelor obținute, Ministerul Tineretului și Sportului le-a acordat titlul de maeștri internaționali ai sportului.

În club sînt înregistrați mai mult de zece posesori ai centurii negre. Unul dintre ei a obținut-o la vârsta de doar doisprezece ani. A fost o noutate pentru RM. Cîștigătorul acesteia, pînă în prezent, deja de cinci ani, nu cedează titlul de campion la tehnica specială. Este nimeni altul decît Rustic Gîscă.

Și cum la baza oricărei discipline, științe și arte inventate de oameni stau anumite principii care definesc întreg sistemul, nici taekwon-do-ul nu este o excepție. Ca să ajungi să porți centura neagră, trebuie să dai dovadă de onestitate. Pentru o bună însușire a acestei arte, e deosebit de importantă înțelegerea, de la început, a unor principii fundamentale. E important să fii politicos și să respecti ierarhia dintre elevi și instructor, dintre începători și performeri. Practicarea taekwon-do-ului necesită stăpînire de sine atît în stradă, cît și în sală sau în ringul de sport. Pentru a reuși, trebuie să iden-

tifici un scop anume pe care să îl urmărești cu insistență. Cel care practică taekwon-do, trebuie să lupte împotriva nedreptății, în orice circumstanțe, manifestînd un comportament neînfricat. Astfel, toate cunoștințele obținute în timpul instruirii de cinci ani – planificate pentru a ajunge să porți centura neagră – sînt îndreptate spre societate și nu împotriva ei.

Victor Culeac, multiplu medaliat la competițiile naționale și internaționale de taekwon-do, a ținut seama de sfaturile în cauză și acum este deținătorul centurii negre 2 dan. A îndrăgit acest sport, care, spune el, se manifestă printr-o

diversitate de lovituri, grație filmelor de acțiune. De nouă ani, de cînd a pășit pragul sălii de antrenament, a învățat să ia ce e mai bun de la viață. E conștient că astfel duce un mod sănătos de viață. „Taekwon-do-ul reprezintă un adevărat răsfaț pentru mine. Consider că nu irosesc în zadar timpul liber”, afirmă campionul nostru. În afara programului personal de antrenament, Victor reușește să instruiască și trei grupe de copii. Plus la aceasta, este student la Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Facultatea Pază și Securitate. Probabil, vă întrebați cum le reușește pe toate, la doar 19 ani. Explicația se pare că e una: „Dacă rădăcinile educației sînt amare, atunci roadele – foarte dulci”.

Un alt discipol al domnului Iurie Spătaru ne demonstrează că acest gen de arte marțiale poate fi practicat nu doar de băieți. Valeria Priguza, la 13 ani, este posesoarea centurii negre 1 dan. Afirmă că nu se aștepta să fie ceva ușor: maxima „Prin greutate spre stele” o definește. Acum visează să meargă la europene, însă marea problemă a sportivilor noștri rămîne asigurarea financiară.

Pe parcursul ultimilor doi ani, la precedentul Campionat european de taekwo-do din 2011, sportivii CSCA și-au trecut în palmares 27 de medalii, iar la cel mondial din 2012 – 17 medalii. Pentru țara noastră este un succes, înregistrat pentru prima dată în istorie.

**Locotenent
Natalia ANDRONACHI**

Sportul ce reunește băieți și fete

“ Se părea că nu există nici un loc mai răsărit ca avionul să aterizeze în siguranță. Se întâmpla ca piloții să rateze aterizarea din prima încercare, ceea ce conducea la devieri de la planul de zbor, punea în pericol securitatea echipajului aflat la bordul aeronavei și a pasagerilor”.

Confruntarea cu aerodromurile sud-sudaneze

Cele mai multe aeroporturi din Sudanul de Sud necesită lucrări ample de modernizare și extindere, unele dintre acestea nefiind reabilitate de la înființare, deși și-au depășit cu mult durata de exploatare prevăzută în proiecte. Un exemplu în acest sens este și aeroportul din Bor, despre care relatează, căpitanul Victor Ciobanu, detașat în misiunea ONU din acest stat în toamna anului 2012.

Continuare din nr. 3 (2013)

“Prima dorință care m-a încercat la întâlnirea cu aeroportul din Bor a fost să-l închid, pentru că nu se respecta nicio măsură de siguranță aici”, zice căpitanul Ciobanu. Noroi peste tot. Gropi, iarbă deasă ca peria, cioturi de copaci tăiați în stînga și în dreapta pistei, animale care pășteau în preajmă și care se plimbau ca pe bulevard și se adăpau din bălțile formate, se pare, pe de foarte multă vreme, pe pista de aterizare-decolare. Imagine descurajantă, mai ales pentru cel care avea misiunea să urmărească respectarea regulilor de securitate acest aerodrom. “Se părea că nu există nici un loc mai răsărit ca avionul să aterizeze în siguranță. Se întâmpla ca piloții să rateze aterizarea din prima încercare, ceea ce conducea la devieri de la planul de zbor, punea în pericol securitatea echipajului aflat la bordul aeronavei și a pasagerilor”. Potrivit ofițerului nostru, din această cauză, aeroportul din Bor era vizitat mai rar de aeronavele de categorie ușoară și medie.

Dar atmosfera deprimantă a locului nu l-a deusolat, nici demoralizat pe căpitanul Ciobanu, ci, din contra, l-a pus pe treabă. A schițat un plan propriu de renovare a aeroportului, a mers cu el la șef pentru aprobare și, cu acceptul celui din urmă în mînă, s-a pus pe treabă. Obiectivul general al proiectului consta în reabilitarea infrastructurii aeroportului cu investiții minime, extinderea suprafeței locului de parcare al aeronavelor cu 30 la sută și

poziționarea stației de alimentare într-un perimetru mai sigur.

Totuși, primul lucru de care s-a apucat a fost curățarea teritoriului adiacent, plombarea pistei și îngrădirea spațiului aeroportului. Astfel, s-a îmbunătățit planeitatea pistei și, implicit, confortul pasagerilor în momentul în care aeronavele desfășoară operațiuni de aterizare sau decolare. “Acum, pe această pistă pot opera aeronave de orice capacitate”, zice, mulțumit, ofițerul moldovean. Căpitanul Ciobanu și-a propus o perioadă minimă de execuție a lucrărilor pentru proiectul menționat. “Cu toate lucrările de renovare, ne-am încadrat în mai puțin de o lună”. În acest timp, protagonistul nostru a reușit să pună în funcțiune, cu puterile proprii, turnul abandonat care includea aparatul de aviație în sumă de circa 600.000 \$, aflat la un pas de casare. “Am reparat sistemul hidraulic care îl ridică și am pus în funcțiune sistemele radio de monitorizare a traficului aerian și stația meteorologică. La final, am schimbat amplasarea acestuia pentru vizibilitate mai bună”. Suplimentar, a instalat două mînci de vînt care oferă piloților informație vizavi de direcția și intensitatea vîntului. De menționat că traficul aerian nu a fost afectat de aceste lucrări de renovare.

Caietul de sarcini întocmit de protagonistul nostru a fost unul gândit și pus în aplicare pînă la cele mai mici detalii, astfel încît investițiile să fie minime. Datorită entuziasmului, curajului, spiritului întreprinzător și aportului substanțial, material și moral, adus la dezvoltarea aviației sud-sudaneze, căpitanul moldovean s-a făcut apreciat în rîndul colegilor săi de echipă. Luna precedentă, a primit o ofertă pentru altă funcție în securitatea zborului, secția aviație, în capitală, orașul Juba, dar pe care nu a acceptat-o deocamdată, pentru că, zice el “nu am finalizat proiectul început în Bor”.

Datorită entuziasmului, curajului, spiritului întreprinzător și aportului substanțial, material și moral, adus la dezvoltarea aviației sud-sudaneze, căpitanul moldovean s-a făcut apreciat în rîndul colegilor săi de echipă.

Un zbor de antrenament

Biografie

Împătimit al zborurilor, Victor Ciobanu a uimit și prin evoluțiile sale în cariera militară. Dînsul și-a legat viața de armată în toamna anului 1998, făcînd școala de șoferi în orașul Bălți, la Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională, cu intenția de a-și îndeplini serviciul militar în termen în Batalionul cu Destinație Specială. Soarta, însă, i-a oferit altă șansă. În 1999, s-a înscris candidat la Școala Militară de Maiștri și Subofițeri a Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, la specialitatea avion-motor, pe care a absolvit-o printre primii moldoveni, în anul 2001. Imediat, a primit repartiție în Baza de aviație “Decebal” din Mărculești, la funcția mecanic superior aeronave și motor, în Detașamentul tehnic aviație. Vroia să-și continue studiile la Academia Forțelor Aeriene “Henri Coandă”, din orașul Brașov, România, dar nu avea diplomă de bachelareat. A fost nevoit să se înscrie la liceul din satul Pepeni, raionul Sîngerei, ca să-și finalizeze studiile și, ca urmare, în toamna anului 2002, a început să frecventeze cursurile la Academia “Henri Coandă”. În cadrul acestei instituții de învățămînt superior din țara vecină, pe care a absolvit-o în anul 2007, a efectuat primele zboruri. În primii doi ani a zburat pe avionul YAK-52, motor cu piston, în anul 3 a zburat pe avionul YAR-99s, motor cu reacție, iar în ultimul an - pe elicopterul YAR-316, care

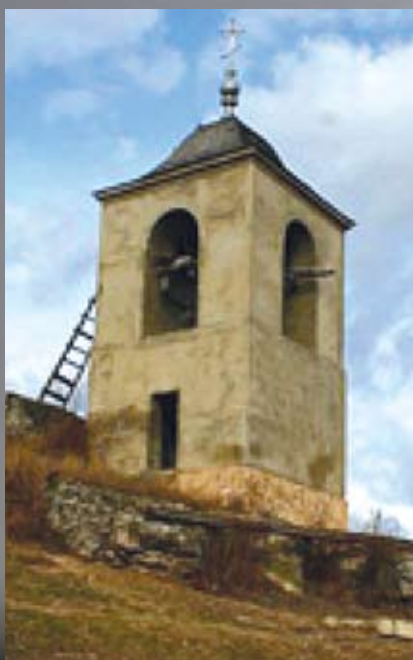
se mai numește și “ăluet”. Cu diploma de absolvire și două steluțe pe epoleți, orizontul se deschidea mai larg pentru cariera protagonistului nostru. La revenirea în țară, i-a fost încredințată funcția ajutor comandant navă escadrilă de aviație, în Baza de aviație a Armatei Naționale. Tot în acest an, ofițerul și-a continuat studiile la Școala de Aplicație pentru Forțele Aeriene “Aurel Vlaicu” din comuna Bobocu, județul Buzău, pentru a obține brevetul de pilot de elicoptere, cu 150 de ore de zbor. “M-am specializat pe aeronava AN-2t și am zburat cu mare plăcere, misiunile în special fiind de instrucție și parașutare. În anul 2009, a mai adăugat o stea pe epoleți și o nouă funcție - de comandant navă de detașament, în aceeași escadrilă. Tot în 2009, a făcut cursuri la Centrul Aeronautic de Instruire din Chișinău, pentru a obține licența de pilot civil CPL(H)- licența de pilot comercial pe elicoptere. Apoi, a urmat un curs avansat în arma aviație, specializarea naviganți, la aceeași școală “Aurel Vlaicu”, a început studiarea limbii engleze și a învățat terminologiile aeriene în Turcia. Următorii ani au fost de succes pentru ofițerul nostru, pentru că și-a îndeplinit visul. “M-am specializat pe aeronava YAK-18t și am devenit comandant de navă pe acest avion, care este de instrucție și inițiere a tinerilor piloți și este destinată misiunilor de căutare-salvare, fotografiere și menținerea capacității de luptă a unui pilot”, adaugă protagonistul nostru. Și pentru că, în paralel, a absolvit facultatea de pregătire pedagogică, Victor Ciobanu s-a lansat în lumea editurii, elaborînd o carte în domeniul pregătirii de zbor pe aeronava AN-2t.

Locotenent major Inga RADVAN

Patrimoniul cultural al țării

În conformitate cu Legea Nr. 1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, monumentele reprezintă “obiecte sau ansambluri de obiecte cu valoare istorică, artistică sau științifică, care constituie mărturii ale evoluției civilizațiilor de pe teritoriul republicii, precum și ale dezvoltării spirituale, politice, economice și sociale”. Totalitatea monumentelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova sînt parte componentă a patrimoniului ei cultural și natural, și sînt protejate de stat.

Monumentele din categoria celor culturale sînt operele de arhitectură, sculptură sau pictură monumentală, elementele sau structurile cu caracter arheologic, inscripțiile, grotle și grupurile de elemente de mare valoare istorică, artistică sau științifică atît pe plan național, cît și internațional; din aceeași categorie de asemenea fac parte și ansamblurile de monumente, adică grupurile de construcții, izolate sau grupate, care, grație arhitecturii și gradului de integrare în peisaj, au valoare istorică, artistică sau științifică, pe plan național sau internațional. În aceeași ordine de idei

se înscriu și siturile arheologice, care constituie produse ale activității umane, precum și zonele care includ terenurile arheologice de valoare istorică, estetică, etnografică sau antropologică, de talie națională sau internațională. Monumentele naturale sînt reprezentate de diverse formațiuni fizice și biologice, de formațiunile cu caracter geologic și fiziografic, precum și de zonele ce constituie habitatul unor specii animale și vegetale aflate pe cale de dispariție, și de siturile naturale, lanșaturile sau zonele naturale de o inestimabilă valoare națională sau internațională, din punct de vedere științific, al conservării sau estetic.

Există monumente izolate, imobile, care includ diverse obiective naturale de o mare valoare geologică, biologică, zoologică, antropologică, arheologică, etnografică, istorică, clădiri, construcții, monumente în cimitire, opere de artă monumentală și de arhitectură, tumuli, stele de piatră, fortificații, drumuri antice, poduri străvechi și ape-

ducte medievale. Din rîndul ansamblurilor de monumente imobile fac parte teritoriile și lanșaturile naturale, ansamblurile și siturile arheologice care cuprind cetăți de pămînt și așezări nefortificate (așezări antice, stațiuni, grotle, peșteri, grupuri tumulare, necropole, straturi cu valoare arheologică etc.), ansambluri de monumente cu valoare istorică, arheologică sau memorială (memoriale militare, cimitire) care întrunesc obiecte antropologice, valuri de pămînt, stele de piatră, șanțuri antice de apărare, obiecte etnografice, ansambluri și rezervații de arhitectură urbană și rurală (orașe, centre orășenești, cartiere, piețe, străzi, cetăți, ansambluri monastice, curți boierești, parcuri, lanșaturi naturale cu obiecte de arhitectură). Iar în rîndul monumentelor mobile sînt incluse obiectele naturale cu valoare geologică, biologică, zoologică, antropologică, obiecte cu valoare numismatică (monede izolate, tezaure de monede și de alte obiecte

“ În conformitate cu Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cele mai numeroase tipuri de monumente sînt cele consacrate ostașilor căzuți în războiul din 1941-1945, bisericile și siturile arheologice, ele existînd, cu mici excepții, în fiecare localitate din țară.

antice), etnografică, arheologică (unelte de muncă, obiecte de uz casnic, arme, podoabe și alte piese cu valoare istorică), materiale epigrafice, relice, obiecte cu caracter memorial, monumente ale științei și tehnicii, opere de artă (pictură, sculptură, grafică, obiecte de artă decorativă și aplicată), de anticariat, precum și monumente documentare (acte ori documente scrise de mână sau dactilografiate, materiale cartografice, fotografii, filme, discuri, înregistrări audio sau video), cărți (manuscrise etc), ediții vechi și rare.

Toate monumentele din țară sînt înscrise în *Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat*. Registrul

cuprinde trei zone geografice ale Republicii Moldova: de nord, de centru și de sud, divizate pe raioane și sate. Registrul a fost elaborat în baza cercetărilor multidisciplinare realizate de ministerele și departamentele de profil, împreună cu instituțiile subordonate, în colaborare cu Serviciul de Stat de Arhivă, Academia de Științe a Moldovei, instituțiile de învățămînt superior, de fundațiile obștești, oameni de știință, muzeografi și bibliografi, de asemenea s-a ținut cont și de opiniile persoanelor particulare competente. Totodată, există registre ale monumentelor de importanță locală, întocmite de consiliile raionale, municipale, orașenești și comunale.

În conformitate cu Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cele mai numeroase tipuri de monumente sînt cele consacrate ostașilor căzuți în războiul din 1941-1945, bisericile și siturile arheologice, ele existînd, cu mici excepții, în fiecare localitate din țară.

Monumentele sînt împărțite în cîteva categorii: arheologice, istorice, arhitecturale și de artă. Cu anumite excepții, monumentele cu caracter militar fac parte din categoria monumentelor istorice.

Autoritatea științifico-metodică în sfera protejării de stat a monumentelor istorice este Consiliul Național al Monumentelor Istorice care funcționează pe lîngă Ministerul Culturii. Consiliul respectiv elaborează și propune spre aprobare instanței superioare planuri de acțiuni în vederea implementării strategiilor, politicilor și programelor naționale, analizează și propune spre aprobare metodologii, norme, normative și reglementări specifice pentru protejarea monumentelor istorice.

Un rol aparte în protejarea monumentelor revine Ministerului Apărării, prin intermediul Centrului de Cultură și Istorie Militară. Muzeul Militar din incinta centrului, în afară de multiple piese de muzeu, de o valoare științifică și istorică inestimabilă, are în gestiune ansamblul memorialistic, de talie națională, "Capul de pod Șerpeni", închinat ostașilor căzuți în operațiunile militare din timpul celui de al II-lea Război Mondial. De asemenea, centrul își propune să mențină evidența monumentelor memoriale și a cimitirelor militare de război de pe teritoriul Republicii Moldova. Cu acest scop a fost creat Serviciul "Cultul Eroilor". O altă componentă a instituției nominalizate mai sus este Serviciul Patrimoniu și Arheologie, care a fost instituită în vederea valorificării patrimoniului arheologic și istorico-militar al Republicii Moldova.

Locotenent Sergiu BACALOV,
șef Secție știință CCIM

“ ... pe parcursul serviciului militar, am avut trei „arme”: viola, fluierul - pe care îl purtam în tureacă - și pistolul-mitralieră „Kalașnikov”.

Mihai CIOBANU:

„Cînd plecam eu la cazarmă...”

Maestrul Mihai CIOBANU despre armată, dragoste și cîntec ostășesc

- Vă rog să ne povestiți despre anii de serviciu militar. Ce amintiri vă leagă de armată?

- Mi-ați răscolit niște amintiri plăcute din tinerețea mea. În perioada cînd eram tînăr, toți vroiau să facă armată. Eu doream să fiu marinar, dar s-a întîmplat astfel încît am făcut serviciul militar la Donețk. Nu am regretat, deoarece nimerisem într-o unitate extraordinar de interesantă. Făceam parte din orchestra unității, fiind instrumentist la viola. Datorită pasiunii mele pentru muzică, pe parcursul serviciului militar, am avut trei „arme”: viola, fluierul - pe care îl purtam în tureacă - și pistolul-mitralieră „Kalașnikov”.

- Ați avut și peripeții, de care vă aduceți aminte cu zîmbet?

- Au fost foarte multe. Țin minte cum a venit, pentru prima oară, la Donețk ansamblul „Fluieraș”. Majoritatea camarazilor mei au plecat la casa de cultură să vadă concertul, iar eu am fost numit de serviciu pe cazarmă. Îmi părea foarte rău, dar înțelegeam că asta e armată și că trebuia să execut ordinul. Seara, cînd s-au întors prietenii mei de la concert, au început să-mi povestească despre cele văzute. Pe scenă evoluaseră Nicolae Sulac, Zinaida Julea, Ion Neniță... Regretam și mai tare că nu am avut posibilitatea să-i văd. Și atunci cînd un soldat a luat acordeonul și a început să cînte, eu, fiind planton, n-am mai rezistat și am început să dansez. În acel moment de euforie, a intrat comandantul... Am spălat multe podele în acea noapte, dar mi s-a dat încă o misiune: pînă dimineață să ud iarba din fața cazarmii. Zis și făcut! Împreună cu un sergent, am unit furtunul la robinet și am udat iarba înaltă, pînă cînd am lipit-o de pămînt. Speram că,

“ Și atunci cînd un soldat a luat acordeonul și a început să cînte, eu, fiind planton, n-am mai rezistat și am început să dansez. În acel moment de euforie, a intrat comandantul...”

odată cu răsăritul soarelui, se va ridica, însă n-a fost să fie. Această „surpriză” a șocat și mai tare comandantul.

- Au fost utili anii de armată pentru dumneavoastră?

- Atunci, timp de doi ani, tinerii se căleau foarte bine. Revenisem acasă mai sănătos, mai voios, mai mândru. Am cunoscut viața din alt unghi de vedere, cât eram mai departe de părinți.

- Ce cîntece de cătănie v-au marcat în armată?

- Pe atunci în Ucraina era foarte populară piesa „Не плачь, девчонка”. Iar în unitatea noastră erau foarte mulți basarabeni, de aceea noi interpretăm un cîntec-marș foarte vechi „De trei ani m-am dus de-acasă”. Uneori aveam probleme din acest motiv, însă dorul de casă ne îndemna să-l cîntăm în continuare...

- Și dorul de iubită a fost? Ați avut o fată care vă aștepta acasă?

- Da, cînd am plecat să fac serviciul militar, am lăsat acasă prietena, care m-a așteptat din armată. Însă revenind la vatră, am început să fac studii și, de aceea, nu puteam să mă căsătoresc. Trebuia să

fac o alegere: să devin artist sau să fac nuntă. Eu am ales prima opțiune. În scurt timp, ea a fost furată de un băiat și s-a căsătorit. Am fost la nunta ei ca nuntaș de rînd, iar mai tîrziu i-am dedicat peste 30 de cîntece, printre care „Mîndra mea s-a măritat”, „Hai, căruță cu doi cai”, „Crenguță de liliac”.

- Dumneavoastră ați realizat două clipuri video, în care ați implicat și studenții Academiei Militare „Alexandru cel Bun”. Cum se numesc aceste creații?

- Clipurile, pe care le-am lansat recent, se numesc „Cînd plecam eu la cazarmă” și „Așa-i viața militară”. Mi se pare că am reușit să fac ceva frumos, deoarece am văzut zîmbetele și emoțiile pozitive ale spectatorilor, care au privit aceste clipuri.

Am mai multe piese cu tentă militară: „Dor de marină”, „Dădeau zarzării în floare”, „Mi-a jurat mîndra că așteaptă” și altele. O bună parte din acestea sînt inspirate din viața mea, dar îmi place că în ele se regăsesc și militarii. Asta ne face să fim prieteni.

- După părerea dumneavoastră, cum poate fi scos din anonim și valorificat cîntecul de cătănie?

- Se pot face multe la acest capitol. De exemplu, ar fi bine, la anumite sărbători, să fie organizat un concurs între unitățile militare, în care, pe lîngă probele pur militare, să fie inclusă și proba la folclor ostășesc. Soldații ar afla astfel multe lucruri interesante despre părinții, bunei lor și despre istoria noastră, în general. Eu sînt gata să fiu de folos, dacă vor fi organizate astfel de concursuri.

- Ce le-ați dori celor care stau la straja țării?

- În primul rînd, le doresc sănătate și să le fie drag serviciul militar, iar, întorcîndu-se la vatră, să le fie plăcut să-și amintească de unitatea militară, unde au servit Patria. Și desigur să îi aștepte acasă fetele dragi, care i-au petrecut la militarie.

- Vă mulțumesc pentru interviu!

**Realizare:
plutonier Dmitrii VOSIMERIC**

“Biblioteca este templul învățării, iar învățătura a eliberat mai mulți oameni decât toate războaiele din istorie”.

Carl Thomas Rowan

Au mai rămas ostași ai cărții?

Anual, la 23 aprilie, în Republica Moldova se consemnează sărbătoarea profesională – Ziua Bibliotecarului

Dar în structura militară avem oare biblioteci și bibliotecari? Sau poate dilema e dacă ne mai sînt necesare bibliotecile, în condițiile în care, pe un singur CD-ROM pot fi stocate pînă la jumătate de milion de pagini de carte? Mai avem nevoie de bibliotecari?

Tot mai des ne dau ghes întrebări similare. La civile, dar, mai ales în armată, unde, printre activitățile zilnice, ostașul ar putea să se autoinstruiască, iar pe lângă mînuirea armei, să se delecteze cu memoriile unui voievod sau să se “catapulteze” în mijlocul unui război. Sîntem și martori cînd soldatul în termen își creionează gîndurile pe furiș, în timp ce ar fi mai bine să o facă în sala bibliotecii, printre cărți, acolo unde planează spiritele creațiilor literare. Cine știe, poate mîine va fi un poet?

Din păcate, tot mai rar dispunem de biblioteci în unitățile militare, ici - colea cîte una își mai duce existența, datorită iscusinței comandanților, care reușesc să fie buni manageri pentru a le întreține.

Unii sînt de părerea că, odată ce cărțile se pot citi pe suport electronic, prin desființarea bibliotecilor, s-ar realiza importante economii. Totuși, specialiștii susțin că publicația pe hîrtie este de neînlocuit – în ciuda expansiunii documentelor electronice – și că biblioteca viitorului este bibliotecă hibridă, cu publicații pe hîrtie și publicații electronice. În acest context, țin să menționez că și la biblioteca Academiei Militare „Alexandru cel Bun” se fac pași pentru a introduce pe suport electronic toate cărțile, astfel încît să se faciliteze căutarea unor noțiuni sau detalii. Dacă tot vorbim de respectiva bibliotecă, ar trebui să cunoaștem că anume la această instituție militară de învățămînt dispunem de aproximativ 55 mii de cărți pentru a ne instrui.

Din nefericire, la noi cererea de informații este încă redusă. Uneori se crede că poate tinerii ar trebui impuși să studieze, căci altfel unii dintre ei fac acest lucru preponderent în ajun de examene, cînd biblioteca are sala de lectură plină de cititori. Studenții, viitori ofițeri, pe lângă cunoștințele obținute

la ore și prin intermediul internetului, ar trebui să mai răsfoiască cîte o carte de bună calitate, căci Academia Militară le oferă multe posibilități pentru aceasta.

Munca de bibliotecar! Ca în orice meserie, și aici trebuie să fii iscusit, să cunoști cum lucrezi cu cartea și, mai ales, cu cititorul. Și acest lucru a devenit imperios, odată cu extinderea fenomenului de informatizare a bibliotecilor.

Adevărul e că oamenii nu știu și nici nu-i interesează ce stă în spatele acestei activități, de la selecție și achiziție pînă la așezarea publicațiilor în rafturi. Nuanțele în cauză, însă, sînt bine cunoscute de către foștii și actualii bibliotecari din rîndurile Armatei Naționale.

Bibliotecare tinere sau la vîrsta experienței sînt dornice să vadă mai mult interes față de izvoarele cunoștințelor. Domniile lor, cu experiență și la civile, menționează cu mîndrie că militarii sînt mult mai responsabili și atenți cu cartea.

Se spune adesea că omul își creează profesia. Cred că bibliotecarii, care nu sînt literați ratați, cum se afirma în secolul al XIX-lea în Franța, meseria lor avînd o legătură istorică cu literele, ar trebui să stăruie mai mult, să fie arhitecții propriei profesii și să știe a se bate pentru afirmarea acesteia. Și noi avem exemple vii, demne de urmat, care știu cum să „lupte” pentru a aduce un nou „oaspete” în „casa mare a cărții”, pentru a-i servi „un nou fel de bucată”.

Ce bine ar fi dacă s-ar acorda mai multă atenție cărții, s-ar face mai multe investiții în cărți – izvoarele nesecate de cunoștințe – care sînt adevărata comoară a omenirii. În acest sens, Carl Thomas Rowan sublinia: „Biblioteca este templul învățării, iar învățătura a eliberat mai mulți oameni decât toate războaiele din istorie”.

Să nu uităm că, dacă odinioară se afirma „time is money”, astăzi spunem „information is money”. Cei care dețin mai multă informație, dețin și puterea...

Locotenent Mihaela MÎRZA

O felicitare pentru tine

Aducem sincere felicitări colectivului Direcției cazare, construcții și evidență cu ocazia aniversării a 21 de ani de la fondare, constituită în anul 1992. Direcția cazare, construcții și evidență este, actualmente, parte componentă a Departamentului Dotări. Instituția este responsabilă de gestionarea fondului de cazărmi, realizarea lucrărilor de renovare, asigurarea cu spațiu locativ a militarilor Armatei Naționale etc. Primul șef al instituției a fost colonelul Mihail Cecan.

Specialiștilor din cadrul direcției le dorim mult succes în munca pe care o îndeplinesc zilnic, multe realizări frumoase în plan profesional și personal și cele mai sincere urări de bine, sănătate și fericire. La mulți ani!

Cu respect, din partea militarilor Armatei Naționale

Sincere felicitări cu ocazia zilei de naștere colonelului (r) Valeriu RUSU. Vă dorim cer senin, ani frumoși, prieteni, zâmbet, dragoste, momente unice pe care viața să le transforme în amintiri ce nu se uită niciodată. La mulți ani!

Cu respect, colectivul Centrului mass-media militară și al Secției Relații Publice ale MA

Sincere felicitări cu ocazia zilei de naștere colonelului Anatolie COGUTEAC, directorul Departamentului Dotări al Armatei Naționale. Multă sănătate, fericire, realizări dintre cele mai frumoase și numai bucurii în viață. La mulți ani!

Cu respect, din partea colectivului Direcției cazare, construcții și evidență

Sincere felicitări cu ocazia zilei de naștere maiorilor Oleg SBOTNARIUC, Ghenadie BULGAC, Ruslan GURINOV, locotenenților majori Alexandru CODIȚA, Vladimir TECUCL, locotenenților Dumitru LOGHIN, Denis PESTROV, plutonierului adjutant Ion MACREI, plutonierului major Ludmila ZLATOVZEN, plutonierilor Olga ȘNURCOVA, Rodica IEȘEANU, sergentului major Ludmila ZGHEREA, sergentului inferior Andrian TELETIN. Să aveți parte doar de bucurii din partea celor dragi, aprecieri din partea colegilor și doar zile senine în viață.

Cu respect, colectivul Brigăzii „Dacia”

La mulți și fericiți ani locotenent-colonelului Sergiu RAILEAN, căpitanului Alexandru OSMAN, locotenentului major Serghei PÎNZARI, sergentului major Gheorghe BOTNARI, sergenților inferiori Dumitru IUCOL, Silvia RAILEAN și funcționarei Ludmila GREGA. Vă dorim viață lungă, fericire, sănătate și iubire.

Cu respect, colectivul Divizionului de Artilerie

Felicitări locotenentului major Ala ARNAUT, locotenentului Natalia IXARI, plutonierilor Natalia MANIȚA, Na-

talia GOJA, Deonis FOTACHII, Elena SOLOȚCHI, Svetlana HARJEVSCHI, sergentului major Vadim MOISEENCO, sergentului Anatolie MIHAILOV. Fericire, prieteni buni, baftă și momente de neuitat. La mulți ani!

Cu respect, colectivul Batalionului de Gardă.

La mulți ani maiorului Valeriu MIHAILOV, căpitanului Andrian LAZARI, locotenenților majori Ion PLEȘCA, Larisa CEBAN, Vladislav BOȚOC, locotenentului Mariana COBÎLAȘ, plutonierului Andrei STOIANOV, soldatului Virgil DRUGA. Să aveți în viață tot ce sufletul vă cere: credință, dragoste, plăcere. La mulți ani!

Cu respect, colectivul Academiei Militare “Alexandru cel Bun”

Felicitări maiorilor Dan URUSU, Grigore MUNTEANU, căpitanilor Grigore ROTARU, Alexandru POPOVSCHEI, locotenentului major Viorica OSADCIUC, locotenenților Anatolie MELNIC, Alexandru TANASIEV, plutonierului major Larisa TOCACI, sergenților inferiori Valentina VÎLCU, Angela CHISTRUGA, caporalului Eugen FLOREA, funcționarei Valentina CIOCOI. La mulți ani, la multă fericire, la multă iubire, la mult noroc și la multe dorințe împlinite.

Cu respect, colectivul Brigăzii “Ștefan cel Mare”

Sincere felicitări locotenent-colonelului Gheorghe CIMBRICIUC, comandant al Centrului Militar Teritorial Ungheni, colonelului (r) Valeriu CHIRIAC și funcționarei Aurelia CIOBANU. Vă urăm să fiți sănătoși, plini de energie și inspirație, să vă simțiți mereu apreciați și iubiți! Rezultate maxime în tot ceea ce faceți, căldură și dragoste în suflet, pace în familie. Visele de azi să devină realitate, orice cădere - un pas înainte. Gîndul bun să vă însoțească mereu. La mulți, mulți ani!

Cu respect, colectivul Centrului Militar Teritorial Ungheni

La mulți ani funcționarilor Carolina TATARU, Valentin BOTNARIUC, Liuba MAIEVSCHI. Vă dorim sănătate, realizări profesionale, iar buna dispoziție să vă însoțească zi de zi alături de cei dragi.

Cu mult respect, colectivul Spitalului Clinic Militar Central

La mulți ani locotenent-colonelului Ion SERJANT. Vă dorim multă sănătate, fericire, dragoste de la cei ce vă înconjoară, stabilitate materială și noroc în viață.

Cu respect, colectivul Direcției management resurse umane

Încurajăm militarii pe contract, dar și pe cei în termen să participe la rubrica „Felicitări”.

13004 >

9 771857 370301